

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 26, 2016

Nummer 26, 2016

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1361](#) 05-07-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1325](#) 05-07-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1316](#) 05-07-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1388](#) 05-07-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1200](#) 14-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1197](#) 14-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1193](#) 14-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1199](#) 14-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1179](#) 14-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1177](#) 14-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1175](#) 14-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1117](#) 07-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1116](#) 07-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1118](#) 07-06-2016

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat het vormverzuim bewijsuitsluiting als gevolg moet hebben, is niet zonder meer begrijpelijk in het licht van de door het hof vastgestelde feiten en omstandigheden.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat het onrechtmatig vorderen van het identiteitsbewijs en het daaropvolgende onrechtmatige onderzoek in de auto van de verdachte een vormverzuim oplevert dat tot bewijsuitsluiting moet leiden.

Het hof heeft overwogen dat het vorderen van het identiteitsbewijs van de verdachte en het onderzoek in de auto ter vaststelling van de identiteit van de verdachte onrechtmatig hebben plaatsgevonden en dat hierdoor sprake is van een vormverzuim in de zin van artikel 359a Sv, waarmee het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de verdachte in de zin van artikel 8 EVRM in aanzienlijke mate is geschonden. Het hof heeft voorts geoordeeld dat gelet op het belang van de 'beperking ingevolge wettelijk voorschrift van de bevoegdheid van verbalisanten om naar de legitimatie van iemand te vragen' sprake is van een zodanig 'ernstig vormverzuim' dat dit dient te leiden tot bewijsuitsluiting.

Zelfs indien ervan wordt uitgegaan dat sprake is van een vormverzuim waarop artikel 359a Sv toepassing dient te vinden, is het oordeel van het hof dat bewijsuitsluiting het rechtsgevolg moet zijn van dit verzuim niet naar behoren met redenen omkleed. In het bijzonder is het oordeel dat sprake is van een zo ingrijpende inbreuk op een grondrecht van de verdachte dat toepassing van bewijsuitsluiting noodzakelijk moet worden geacht niet zonder meer begrijpelijk in het licht van de door het hof vastgestelde feiten en omstandigheden.

Het middel is derhalve terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-07-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1388

Zaaknummer: 15/04368

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Wetsartikelen: 359a Sv

RECHTSPRAAK

Falende klachten over toepassing artikel 1:30 Sr Curaçao.

Het middel keert zich tegen de oplegging van een levenslange gevangenisstraf aan de verdachte, althans tegen de motivering van die strafoplegging. Het voert daartoe allereerst aan dat het hof ten onrechte heeft aangenomen dat artikel 1:30 Wetboek van Strafrecht van Curaçao (hierna: Sr Curaçao) zal worden toegepast. Voorts wordt in de toelichting van het middel gesteld dat de regeling van artikel 1:30 Sr Curaçao strijdig is met artikel 14 lid 5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (hierna: IVBPR) en derhalve onverbindend is, aangezien tegen de beslissing van het hof in de procedure van artikel 1:30 Sr Curaçao geen rechtsmiddel openstaat.

Blijkens zijn onder 2.2 weergegeven overwegingen heeft het hof geoordeeld dat de ‘Onderlinge regeling als bedoeld in artikel 38, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, regelende de samenwerking tussen Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Nederland op het gebied van de overdracht van personen aan wie rechtens hun vrijheid is ontnomen op grond van een veroordeling tot een vrijheidsstraf’ niet eraan in de weg staat dat de regeling van artikel 1:30 Sr Curaçao toepassing vindt. Dat oordeel is juist.

Anders dan het middel betoogt, doet de omstandigheid dat tegen de beslissing van het hof als bedoeld in het zevende lid van artikel 1:30 Sr Curaçao geen rechtsmiddel openstaat, niet af aan de verbindendheid van artikel 1:30 Sr Curaçao. Voorts doet het middel tevergeefs een beroep op artikel 14 lid 5 IVBPR, aangezien – daargelaten dat een beslissing als de onderhavige niet een ‘conviction’ of ‘sentence’ inhoudt zoals in die verdragsbepaling bedoeld – die bepaling niet een voor rechtstreekse toepassing door de rechter vatbaar voorschrijft inhoudt waarbij aan de rechterlijke macht der onderscheiden verdragsstaten een grotere rechtsmacht wordt verleend dan de nationale wet haar toekent.

Het middel faalt.

Opmerking verdient het volgende. In de zaak *Murray tegen Nederland* (EHRM 26 april 2016, nr. 10511/10) heeft het EHRM een schending van artikel 3 EVRM aangenomen omdat de in die zaak opgelegde levenslange gevangenisstraf ‘was not de facto reducible as required by Article 3’.

Het EHRM heeft in deze uitspraak, zich daarbij mede baserend op eerdere uitspraken, onder andere '*relevant principles*' geformuleerd met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de levenslange gevangenisstraf. Hierin – alsook in het arrest van de Hoge Raad van 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1325 – komt, voor zover in het onderhavige geval nog van belang, tot uitdrukking dat tijdens de tenuitvoerlegging van een levenslange gevangenisstraf de vraag kan rijzen hoe deze zich verhoudt tot de uit artikel 3 EVRM voortvloeiende eisen. Zo moet de mogelijkheid van herbeoordeling tijdens de tenuitvoerlegging aan de in de zojuist aangehaalde rechtspraak geformuleerde voorwaarden voldoen en moet de veroordeelde zich tijdens de tenuitvoerlegging – en ook voordat de vorengenoemde mogelijkheid tot herbeoordeling kan worden benut – kunnen voorbereiden op een eventuele terugkeer in de samenleving. De toetsing van de wijze van tenuitvoerlegging zal tijdens de executie dienen plaats te vinden, waarbij de rechtmatigheid van de (verdere) tenuitvoerlegging van die straf kan worden beoordeeld overeenkomstig het daartoe bepaalde in de penitentiaire wetgeving, dan wel in het kader van een civielrechtelijke procedure.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-07-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1361

Zaaknummer: 15/01095

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, H.A.G. Splinter-van Kan, A.L.J. van Strien en M.J. Borgers

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 1:30 Sr Curacao en 14 IVBPR

RECHTSPRAAK

De huidige tenuitvoerleggingspraktijk van de levenslange gevangenisstraf is onverenigbaar met de eisen die artikel 3 EVRM stelt.

Het middel stelt de vraag aan de orde of de oplegging van de levenslange gevangenisstraf aan de verdachte, gelet op de huidige wijze van tenuitvoerlegging van deze straf, een schending van artikel 3 EVRM oplevert.

De Hoge Raad stelt voorop dat de levenslange gevangenisstraf op zichzelf beschouwd niet in strijd is met het bepaalde in artikel 3 EVRM, ook niet indien deze ten volle wordt geëxecuteerd. Uit het weergegeven juridisch kader volgt evenwel dat een levenslange gevangenisstraf niet kan worden opgelegd indien niet reeds ten tijde van de oplegging duidelijk is dat er na verloop van tijd een reële mogelijkheid tot herbeoordeling van de levenslange gevangenisstraf bestaat, die in de daarvoor in aanmerking komende gevallen kan leiden tot verkorting van de straf of (voorwaardelijke) invrijheidstelling. Een en ander betekent overigens niet dat het bieden van een mogelijkheid tot herbeoordeling van de straf impliceert dat die herbeoordeling steeds zal leiden tot verkorting van de straf. Herbeoordeling kan immers ook ertoe leiden dat voor verkorting geen grond aanwezig wordt bevonden.

De mogelijkheid tot herbeoordeling van de opgelegde levenslange gevangenisstraf dient, gelet op het hiervoor onder 2 weergegeven kader, aan diverse voorwaarden te voldoen. Bij de herbeoordeling moet de vraag aan de orde komen of zich zodanige veranderingen aan de zijde van de veroordeelde hebben voltrokken en zodanige vooruitgang is geboekt in zijn of haar resocialisatie, dat verdere tenuitvoerlegging van de levenslange gevangenisstraf niet langer is gerechtvaardigd. De in dat verband gehanteerde criteria mogen niet zo stringent zijn dat vrijlating alleen is toegelaten bij een ernstige ziekte of een ander fysiek beletsel dat in de weg staat aan de verdere tenuitvoerlegging van de levenslange gevangenisstraf, dan wel bij het bereiken van een hoge leeftijd. Bij de herbeoordeling moet dan ook informatie worden betrokken betreffende de ontwikkelingen met betrekking tot de persoon van de veroordeelde alsmede de geboden mogelijkheden van resocialisatie. Ook dient het voor de veroordeelde reeds ten tijde van de oplegging van de levenslange gevangenisstraf in voldoende mate

duidelijk te zijn welke objectieve criteria zullen worden aangelegd bij de herbeoordeling, zodat hij weet aan welke vereisten zal moeten worden voldaan, wil hij – op termijn – voor verkorting van de straf of (voorwaardelijke) invrijheidsstelling in aanmerking komen.

Als uitgangspunt heeft voorts te gelden dat de herbeoordeling na niet meer dan 25 jaar na oplegging van de levenslange gevangenisstraf plaatsvindt en dat na die termijn periodiek de mogelijkheid van herbeoordeling wordt geboden. De herbeoordeling dient met voldoende procedurele waarborgen te zijn omgeven. De jurisprudentie van het EHRM houdt niet in dat een voorziening ter verkorting van de levenslange gevangenisstraf uitsluitend kan bestaan uit een wettelijk voorgeschreven periodieke herbeoordeling van de straf door een rechter. Dat neemt niet weg dat naar het oordeel van de Hoge Raad het opdragen van een herbeoordeling aan de rechter op zichzelf een belangrijke waarborg vormt dat de tenuitvoerlegging van de levenslange gevangenisstraf in overeenstemming met artikel 3 EVRM plaatsvindt.

Tot slot is met het oog op het bieden van een reële mogelijkheid tot herbeoordeling van belang dat de veroordeelde zich tijdens de tenuitvoerlegging van de levenslange gevangenisstraf – ook voordat de vorengenoemde herbeoordeling plaatsvindt – moet kunnen voorbereiden op een eventuele terugkeer in de samenleving en dat in verband daarmee binnen het kader van de tenuitvoerlegging mogelijkheden tot resocialisatie moeten worden geboden.

In het Nederlandse recht ontbreekt (vooralsnog) een specifieke, op de levenslange gevangenisstraf toegesneden mogelijkheid van herbeoordeling. Mede gelet op hetgeen in de conclusie van de advocaat-generaal onder 11.5 en 11.7.3-11.7.5 is vermeld omtrent de feitelijke mogelijkheden tot bekorting van de levenslange gevangenisstraf in het kader van de bestaande gratieprocedure en/of door tussenkomst van de burgerlijke rechter, is de Hoge Raad van oordeel dat de huidige tenuitvoerleggingspraktijk onverenigbaar is met de eisen die artikel 3 EVRM stelt. Zolang die praktijk niet zodanig is gewijzigd dat voor een tot levenslange gevangenisstraf veroordeelde een reële mogelijkheid bestaat tot herbeoordeling van de straf op de wijze als hiervoor geschetst, welke kan leiden tot verkorting van de straf dan wel (voorwaardelijke) invrijheidstelling, levert de oplegging van een levenslange gevangenisstraf een schending op van artikel 3 EVRM.

De strijdigheid met artikel 3 EVRM komt te vervallen indien wordt voorzien in een op de levenslange gevangenisstraf toegesneden mogelijkheid van herbeoordeling die voldoet aan de onder 3.3 weergegeven voorwaarden (vgl. ook EHRM 22 juli 2014, nr. 49905/08 (*Čačko tegen Slowakije*)). De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft op 2 juni 2016 een brief aan de Tweede Kamer gezonden waarin voorgenomen wijzigingen in de tenuitvoerlegging van de levenslange gevangenisstraf worden uiteengezet (*Kamerstukken II 2015/16, 29279, 325*). Naar aanleiding van deze brief zal, naar mag worden aangenomen, verdere politieke besluitvorming

plaatsvinden. De Hoge Raad vindt hierin aanleiding om de verdere behandeling van de zaak aan te houden tot 5 september 2017. Daarna zal de Hoge Raad – na de advocaat-generaal in de gelegenheid te hebben gesteld nader te concluderen – beoordelen of op grond van een eventueel dan voorhanden zijnde regeling tot een ander oordeel dan onder 3.4 vermeld, dient te worden gekomen.

Opmerking verdient dat – mede gelet op hetgeen onder 3.3 is overwogen – ook wanneer ten tijde van het opleggen van een levenslange gevangenisstraf de procedure van herbeoordeling voldoet aan de daaraan te stellen voorwaarden, tijdens de tenuitvoerlegging de vraag kan rijzen hoe deze zich verhoudt tot de uit artikel 3 EVRM voortvloeiende eisen. Zo moet de mogelijkheid van herbeoordeling tijdens de tenuitvoerlegging aan vorenbedoelde voorwaarden blijven voldoen en moet de veroordeelde zich tijdens de tenuitvoerlegging – en ook voordat de vorengenoemde mogelijkheid tot herbeoordeling kan worden benut – kunnen voorbereiden op een eventuele terugkeer in de samenleving. De toetsing van de wijze van tenuitvoerlegging zal tijdens de executie dienen plaats te vinden, waarbij de rechtmatigheid van de (verdere) tenuitvoerlegging van die straf kan worden beoordeeld overeenkomstig het daartoe bepaalde in de Penitentiaire beginselenwet, dan wel in het kader van een civielrechtelijke procedure.

De Hoge Raad verwijst de zaak naar de rolzitting van 5 september 2017 en houdt iedere verdere beslissing aan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-07-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1325

Zaaknummer: 15/00402

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, H.A.G. Splinter-van Kan, A.L.J. van Strien en M.J. Borgers

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 3 EVRM

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad maakt nadere opmerkingen bij de eerder gewezen arresten over medeplegen.

In zijn arrest van 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474, NJ 2015/390 heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over het medeplegen gegeven. Deze overwegingen luiden als volgt:

‘De art. 47 tot en met 51 Sr bieden diverse mogelijkheden om iemand, ook als hij niet zelf de gehele delictomschrijving vervult – al dan niet in zogenoemd functionele vorm – onder specifieke voorwaarden strafrechtelijk aansprakelijk te stellen voor zijn betrokkenheid bij een strafbaar feit. In het geval van medeplegen houden de voorwaarden voor aansprakelijkstelling vooral in dat sprake moet zijn geweest van een voldoende nauwe en bewuste samenwerking met een ander of anderen. (Vgl. HR 24 mei 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP6581, NJ 2011/481). Het accent ligt daarbij op de samenwerking en minder op de vraag wie welke feitelijke handelingen heeft verricht. (Vgl. HR 6 juli 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO9905, NJ 2004/443).

In de praktijk is een belangrijke en moeilijke vraag wanneer de samenwerking zo nauw en bewust is geweest dat van medeplegen mag worden gesproken. Die vraag laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van de concrete omstandigheden van het geval. Algemene regels kunnen daarom dienaangaande niet worden gegeven. Wel kan de Hoge Raad met betrekking tot dit thema, mede gelet op zijn eerdere rechtspraak, enige aandachtspunten formuleren.

De kwalificatie medeplegen is slechts dan gerechtvaardigd als de bewezenverklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage aan het delict van de verdachte van voldoende gewicht is. Dat geldt in vergelijkbare zin indien het medeplegen – bijvoorbeeld in de vorm van “in vereniging” – een bestanddeel vormt van de delictomschrijving.

Dat de kwalificatie medeplegen gerechtvaardigd moet zijn, is mede van belang omdat het in dit verband vaak gaat om de vraag: medeplegen dan wel medeplichtigheid aan een strafbaar feit. Medeplichtigheid is alleen strafbaar in geval van misdrijf. Verder kent medeplichtigheid een beduidend lager strafmaximum (art. 49, eerste lid, Sr). Medeplegen daarentegen levert

regelmatig een wettelijke strafverzwaringsgrond op (zie bijvoorbeeld art. 311, eerste lid onder 4, Sr). Waar het verwijt bij medeplegen zich concentreert op het gewicht van de intellectuele en/of materiële bijdrage aan het delict van de verdachte, is het kernverwijt bij medeplichtigheid “het bevorderen en/of vergemakkelijken van een door een ander begaan misdrijf” (vgl. HR 22 maart 2011, ECLI:NL:HR:2011:BO2629, NJ 2011/341). Voor het gewicht van de rol van de medepleger in de zin van art. 47 Sr kan ook worden gewezen op art. 141, eerste lid, Sr. Het daar strafbaar gestelde “in vereniging plegen” van geweld eist dat de verdachte “een voldoende significante of wezenlijke bijdrage aan het geweld” heeft geleverd, zij het dat deze bijdrage zelf niet van gewelddadige aard behoeft te zijn geweest. (Vgl. bijvoorbeeld HR 2 juli 2013, ECLI:NL:HR:2013:132, NJ 2013/407).

Een en ander brengt mee dat indien het tenlastegelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), op de rechter de taak rust om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. Daarbij verdient overigens opmerking dat aan het zich niet distantiëren op zichzelf geen grote betekenis toekomt. Het gaat er immers om dat de verdachte een wezenlijke bijdrage moet hebben geleverd aan het delict. In dit verband valt te wijzen op bijvoorbeeld HR 22 december 2009, ECLI:NL:HR:2009:BK3356, NJ 2010/193 waarin ten aanzien van het medeplegen van een vernieling werd overwogen “dat het louter aanwezig zijn bij en zich niet distantiëren van een door een ander gepleegde vernieling, alsmede het louter instemmen met die vernieling, ieder voor zich en in onderlinge samenhang bezien daarvoor onvoldoende zijn”, alsmede HR 3 juni 2014, ECLI:NL:HR:2014:1307 inzake diefstal door twee of meer verenigde personen waarin onvoldoende werd bevonden de enkele vaststelling “dat de verdachte een vluchtmogelijkheid heeft gefaciliteerd en dat het niet anders kan zijn dan dat over het verschaffen van deze vluchtmogelijkheid van te voren door de verdachte en zijn mededaders afspraken zijn gemaakt”.

De bijdrage van de medepleger zal in de regel worden geleverd tijdens het begaan van het strafbare feit in de vorm van een gezamenlijke uitvoering van het feit. Maar de bijdrage kan ook zijn geleverd in de vorm van verscheidene gedragingen voor en/of tijdens en/of na het

strafbare feit. Ook is niet uitgesloten dat de bijdrage in hoofdzaak vóór het strafbare feit is geleverd. (Vgl. bijvoorbeeld HR 3 juli 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW9972, NJ 2012/452). Zeker in dergelijke, in zekere zin afwijkende of bijzondere, situaties dient in de bewijsvoering aandacht te worden besteed aan de vraag of wel zo bewust en nauw is samengewerkt bij het strafbare feit dat van medeplegen kan worden gesproken, in het bijzonder dat en waarom de bijdrage van de verdachte van voldoende gewicht is geweest. Dat geldt in nog sterkere mate indien het hoofdzakelijk gaat om gedragingen die na het strafbare feit zijn verricht. (Vgl. HR 9 april 2013 ECLI:NL:HR:2013:BZ6505, NJ 2013/229). Een geringe rol of het ontbreken van enige rol in de uitvoering van het delict zal in dergelijke uitzonderlijke gevallen wel moeten worden gecompenseerd, bijvoorbeeld door een grote(re) rol in de voorbereiding.

Er bestaat geen precieze afgrenzing tussen medeplegen en de andere deelnemingsvormen. Dat neemt niet weg dat wanneer medeplegen wordt tenlastegelegd, dit medeplegen moet worden beoordeeld aan de hand van de voor medeplegen geldende maatstaven. Het gebruikmaken van aan andere deelnemingsvormen ontleende begrippen of constructies kan de bewijsvoering voor medeplegen compliceren en verdient daarom in zulke gevallen geen aanbeveling. (Vgl. HR 18 december 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX5140 en HR 1 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1593, in welke zaken het medeplegen door het hof was bewezenverklaard aan de hand van criteria voor het zogenoemde functionele daderschap). Het valt overigens op dat het openbaar ministerie bij het tenlasteleggen van commune en andere niet-economische strafbare feiten – in vergelijking met economische delicten – vaker gebruik lijkt te maken van (soms ingewikkelde) deelnemingsconstructies dan van het meer geëigend lijkende functionele daderschap. (Vgl. HR 24 mei 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP6581, NJ 2011/481 met betrekking tot de verkoop van hennepplanten door de eigenaar van een growshop).

Het ontbreken van een precieze afgrenzing tussen medeplegen en de andere deelnemingsvormen brengt mee dat het openbaar ministerie in voorkomende gevallen er goed aan doet de rechter een keuzemogelijkheid te bieden door daarop toegesneden varianten in de tenlastelegging op te nemen. Als het openbaar ministerie evenwel om hem moverende redenen uitsluitend het medeplegen en niet ook de medeplichtigheid heeft tenlastegelegd, moet de rechter vrijspreken indien het medeplegen niet kan worden bewezen, ook al zou vaststaan dat de verdachte medeplichtig was aan het feit.'

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 24 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:716 aan deze algemene overwegingen het navolgende toegevoegd:

'In zijn arrest van 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474 heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over het medeplegen gegeven, in het bijzonder gericht op de afbakening tussen medeplegen en medeplichtigheid en meer in het bijzonder met het oog op

gevallen waarin het medeplegen niet bestaat in gezamenlijke uitvoering. Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is slechts gerechtvaardigd als de bewezenverklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is.

Opmerking verdient dat het voorgaande, zoals in genoemd arrest is overwogen en uit de daar aangehaalde voorbeelden ook blijkt, in vergelijkbare zin geldt indien het medeplegen – bij voorbeeld in de vorm van “in vereniging” – een bestanddeel vormt van de delictsomschrijving. Ook in een geval waarin de tenlastelegging het delictsbestanddeel “gepleegd door twee of meer verenigde personen” bevat, zal de rechter derhalve moeten beoordelen of de door de verdachte geleverde bijdrage aan het delict van voldoende gewicht is.

In het hiervoor genoemde arrest is voorts overwogen dat de bijdrage van de medepleger in de regel zal worden geleverd tijdens het begaan van het strafbare feit in de vorm van een gezamenlijke uitvoering van het feit. Indien de verdachte hoofdzakelijk gedragingen na de uitvoering van het strafbare feit heeft verricht, is in uitzonderlijke gevallen medeplegen denkbaar. Maar een geringe rol of het ontbreken van enige rol in de uitvoering van het delict zal dan wel moeten worden gecompenseerd, bijvoorbeeld door een grote(re) rol in de voorbereiding, terwijl in de bewijsvoering in zulke uitzonderlijke gevallen ook bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de vraag of wel zo bewust en nauw is samengewerkt bij het strafbare feit dat van medeplegen kan worden gesproken, in het bijzonder dat en waarom de bijdrage van de verdachte van voldoende gewicht is geweest om de kwalificatie medeplegen te rechtvaardigen.’

In de hierboven weergegeven arresten heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over het medeplegen gegeven. Daarbij is aangegeven dat het een belangrijke en moeilijke vraag is wanneer de samenwerking zo nauw en bewust is geweest dat van medeplegen mag worden gesproken. De kwalificatie medeplegen vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Dat vergt dat de bewezenverklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage aan het delict van de verdachte van voldoende gewicht is. De vraag of aan deze eis is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval, zoals ook in bovengenoemde arresten is benadrukt. De Hoge Raad kan hieromtrent geen algemene regels geven, maar slechts tot op zekere hoogte duidelijkheid verschaffen door het formuleren van aandachtspunten zoals in bovengenoemde arresten is gebeurd alsook door het beslissen van concrete gevallen, waarbij de toetsing in cassatie overigens sterk wordt gekleurd door de precieze bewijsvoering van de feitenrechter, waaronder begrepen een eventuele op het medeplegen toegesneden nadere motivering.

Het beslissingskader zoals dat is neergelegd in de hierboven genoemde arresten kan, met

begrippen die niet steeds precies van elkaar af te grenzen zijn, niet anders dan globaal zijn (vgl. rechtsoverweging 4.2). Dat hangt enerzijds samen met de variëteit van concrete omstandigheden in afzonderlijke gevallen, waarbij ook de aard van het delict een rol kan spelen (vgl. het arrest van 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1320 over artikel 141 Sr en ECLI:NL:HR:2016:1322 over bedreiging met geweld). Anderzijds is van belang de variëteit in de mate waarin die concrete omstandigheden kunnen worden vastgesteld, in welk verband de procesopstelling van de verdachte een rol kan spelen (vgl. de arresten van 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1315 en ECLI:NL:HR:2016:1323). In concrete zaken kan een en ander leiden tot een moeilijke afweging bij de beantwoording van de vraag of sprake is van medeplegen. Daaraan valt niet te ontkomen omdat er altijd zogenoemde grensgevallen zullen zijn.

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring ten aanzien van het handelen ‘tezamen en in vereniging met anderen’ (hierna: het medeplegen) ontoereikend is gemotiveerd.

Zoals uit de onder 3.1 weergegeven arresten blijkt, zal de bijdrage van de medepleger in de regel worden geleverd tijdens het begaan van het strafbare feit in de vorm van een gezamenlijke uitvoering van het feit. Maar de bijdrage kan ook zijn geleverd in de vorm van verscheidene – al dan niet als uitvoeringshandeling tenlastegelegde – gedragingen voor en/of tijdens en/of na het strafbare feit, terwijl ook niet is uitgesloten dat de bijdrage in hoofdzaak vóór het strafbare feit is geleverd. Het gaat hierbij niet om steeds precies van elkaar af te grenzen typering.

Blijkens de onder 2.2 weergegeven bewijsvoering heeft het hof het volgende vastgesteld. De verdachte heeft meermalen contact gehad met het mobiele telefoonnummer van medeverdachte [betrokkene 1]. In de periode van 19 tot en met 20 november 2003 heeft de verdachte gebruik gemaakt van twee telefoons en drie simkaarten en heeft hij meermalen de simkaart verwisseld in die telefoons. Op 19 en op 20 november 2003 is de verdachte gebeld vanuit een telefooncel in de buurt van het filiaal van de Fortis-bank aan de A.J. Ernststraat. De verdachte heeft op 19 november 2003 tweemaal en op 20 november 2003 tweemaal gebeld naar een intern, niet voor klanten bestemd telefoonnummer van dit filiaal van de Fortis-bank. Toen de verdachte op 20 november 2003 voor de tweede keer naar dat interne nummer van de Fortis-bank belde, heeft hij gesproken met [betrokkene 1] die op dat moment als stagiair werkzaam was in dit filiaal van de Fortis-bank. Tijdens dit gesprek heeft [betrokkene 1] aan de verdachte gevraagd of hij briefjes van tweehonderd had besteld en gezegd ‘ik ga even voor u kijken’. Daarop is [betrokkene 1] naar lade 11 gelopen en heeft hij deze door middel van een code geopend. Op het moment dat [betrokkene 1] lade 11 open had, kwam een mededader binnen die dreigend met een wapen sommeerde een plastic tas te vullen met geld. [betrokkene 1] heeft het geld uit lade 11 in deze plastic tas gedaan.

In de bewijsvoering ligt als 's hofs vaststelling besloten dat de verdachte ter uitvoering van een voordien door hem en zijn mededaders gemaakte afspraak [betrokkene 1] heeft gebeld op een intern telefoonnummer van de Fortis-bank op een moment waarop die [betrokkene 1] werkzaam was bij die bank zodat die [betrokkene 1] kon voorwenden dat hij een klant aan de telefoon had voor wie hij lade 11 moest openen, waardoor deze lade open was op het moment waarop een mededader het filiaal binnenkwam en het geld door deze mededader kon worden meegenomen. Het hof heeft kennelijk geoordeeld dat de gedragingen van de verdachte en zijn mededaders, gelet op de onderlinge taakverdeling, het karakter droegen van een gezamenlijke uitvoering. Gelet hierop alsmede op de evenvermelde vaststellingen van het hof heeft het hof zijn oordeel dat de bijdrage van de verdachte aan het bewezenverklarde delict van voldoende gewicht is en dat derhalve sprake is geweest van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking tussen de verdachte en zijn mededaders, toereikend gemotiveerd.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-07-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1316

Zaaknummer: 14/06441

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, Y. Buruma, V. van den Brink en M.J. Borgers

Advocaten: M.E. van der Werf

Wetsartikelen: 47 Sr

RECHTSPRAAK

De vraag naar de geldigheid van de inleidende dagvaarding komt eerst aan de orde, wanneer de vraag naar de ontvankelijkheid van het hoger beroep bevestigend is beantwoord.

Het middel klaagt dat het hof de inleidende dagvaarding ten onrechte niet nietig heeft verklaard.

Ingevolge artikel 422 Sv is het hof slechts gehouden tot de beraadslaging als bedoeld in de artikel 348 en 350 Sv indien, voor zover hier van belang, aan het vereiste is voldaan dat 'het hoger beroep is ingesteld overeenkomstig de eisen die dit wetboek daaraan stelt'. Daaruit volgt dat de vraag naar de geldigheid van de inleidende dagvaarding eerst aan de orde komt, wanneer de vraag naar de ontvankelijkheid van het hoger beroep bevestigend is beantwoord. Onder de vraag van artikel 422 lid 1 Sv 'of het hoger beroep is ingesteld overeenkomstig de eisen die dit wetboek daaraan stelt' moet mede worden begrepen het in artikel 416 lid 2 Sv beschreven geval (vgl. HR 12 maart 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ3624, NJ 2013/178).

De door het middel gesuggereerde mogelijkheid dat de inleidende dagvaarding nietig is staat derhalve niet eraan in de weg dat het hof toepassing geeft aan artikel 416 lid 2 Sv. Het middel faalt reeds op deze grond.

Het middel klaagt dat na de uitspraak van 's hofs bij verstek gewezen arrest de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden.

Nu de schriftuur geen klachten bevat ten aanzien van 's hofs niet-ontvankelijkverklaring van de verdachte in het door hem ingestelde hoger beroep en de Hoge Raad ook geen grond aanwezig oordeelt waarop dat oordeel ambtshalve zou behoren te worden vernietigd, kan de klacht dat na het wijzen van het bestreden arrest bij de betekening van de verstekmededeling niet de nodige voortvarendheid is betracht niet leiden tot vernietiging van 's hofs uitspraak, zodat het middel tevergeefs is voorgesteld (vgl. HR 4 mei 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO5711, NJ 2004/495).

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1199

Zaaknummer: 15/02330

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: C.P. Wesselink-van Dijk

Wetsartikelen: 416 Sv en 422 Sv

RECHTSPRAAK

Het hof heeft ten onrechte aan de verdachte de verplichting opgelegd tot betaling aan het Land Aruba van een som geld ten behoeve van de benadeelde partij.

Het middel klaagt dat het hof ten onrechte aan de verdachte de verplichting heeft opgelegd tot betaling aan het Land Aruba van een som geld ten behoeve van de benadeelde partij, als bedoeld in artikel 1:78 Wetboek van Strafrecht van Aruba (hierna: SrA).

Het hof, dat heeft bewezenverklaard dat de verdachte zich op 29 november 2013 heeft schuldig gemaakt aan zware mishandeling, heeft de verdachte te dier zake veroordeeld tot een gevangenisstraf en tot betaling van een bedrag van Afl. 1.400 aan de benadeelde partij [betrokkene]. Voorts heeft het hof onder aanhaling van artikel 1:78 SrA aan de verdachte de verplichting opgelegd tot betaling aan het Land Aruba van een bedrag van Afl. 1.400 ten behoeve van de benadeelde partij met de bepaling dat, bij gebreke van volledige betaling of volledig verhaal, vervangende hechtenis wordt toegepast van 28 dagen.

De invoering van artikel 1:78 SrA houdt een wijziging van wetgeving in ten aanzien van de toepasselijke regels van het Arubaanse sanctierecht (vgl. HR 1 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3437, NJ 2016/21 ten aanzien van artikel 36f Sr). In zo een geval dient de rechter op grond van artikel 1:1 lid 2 SrA bij verandering van wetgeving na het tijdstip waarop het feit is begaan, de voor de verdachte gunstigste bepalingen toe te passen.

Gelet hierop en mede in aanmerking genomen dat ingevolge artikel 1:78 lid 6 SrA de bepalingen van vervangende hechtenis (artikel 1:58 SrA) en vervangende jeugddetentie (artikel 1:168 lid 2 t/m 6 SrA) van toepassing zijn, heeft het hof miskend dat de voor de verdachte minder gunstige bepalingen van artikel 1:78 SrA buiten toepassing dienen te blijven (vgl. HR 12 juli 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP6878, NJ 2012/78).

Het middel is terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal de zaak zelf afdoen en de aan de verdachte opgelegde betalingsverplichting aan het Land Aruba vernietigen.

Voor onderzoek door de cassatierechter komen wat de benadeelde partij betreft, alleen in

aanmerking middelen van cassatie als bedoeld in artikel 437 lid 3 Sv. Als een zodanig middel kan slechts gelden een stellige en duidelijke klacht over een rechtspunt betreffende haar vordering. De schriftuur voldoet niet aan dit vereiste, zodat deze onbesproken moet blijven.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissing tot oplegging aan de verdachte van de betalingsverplichting aan het Land Aruba ten behoeve van de benadeelde partij van een bedrag van Afl. 1.400, subsidiair 28 dagen hechtenis en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1175

Zaaknummer: 15/02622

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.S.G.N.A.I. van de Griend en E.F. Faase

Advocaten: D.G. Kock

Wetsartikelen: 1:78 SrA

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat de verdachte voornoemde wapens en munitie voorhanden heeft gehad en zich derhalve in meerdere of mindere mate bewust is geweest van de aanwezigheid van die wapens en munitie in de woning, is niet onbegrijpelijk.

Advocaat-generaal T.N.B.M. Spronken heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch dan wel verwijzing naar een aangrenzend hof teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel klaagt onder meer dat de bewezenverklaringen onder 1 en 2 ontoereikend zijn gemotiveerd.

Voor een veroordeling ter zake van het voorhanden hebben van een wapen of munitie in de zin van artikel 26 respectievelijk artikel 13 Wet wapens en munitie is vereist dat sprake is geweest van een meerdere of mindere mate van bewustheid bij de verdachte omtrent de aanwezigheid van dat wapen of die munitie (vgl. HR 26 januari 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZD1169, NJ 1999/537 respectievelijk HR 17 november 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZD1403, NJ 1999/152).

Blijkens zijn bewijsvoering heeft het hof vastgesteld dat:

- (i) op 16 februari 2011 een doorzoeking werd verricht in de woning [a-straat 1] te Mariahout;
- (ii) bij deze doorzoeking in een kluis in een slaapkamer een nepvuurwapen is aangetroffen;
- (iii) bij deze doorzoeking in de lade van de keukentafel een 'pepperspray'-wapen is aangetroffen;
- (iv) bij deze doorzoeking op een zolder van de garage 100 stuks munitie in een doosje is aangetroffen;
- (v) dat de verdachte en de medeverdachte [medeverdachte] in voornoemde woning zijn

aangehouden en aldaar wonen.

Voorts heeft het hof geoordeeld dat onder deze omstandigheden van de verdachte een redelijke verklaring mag worden gevergd voor het aantreffen van de wapens en munitie in haar woning, en dat de verdachte geen verklaring heeft gegeven. Gelet op dit een en ander is het oordeel van het hof dat de verdachte voornoemde wapens en munitie voorhanden heeft gehad en zich derhalve in meerdere of mindere mate bewust is geweest van de aanwezigheid van die wapens en munitie in de woning, niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt in zoverre.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde geldboete van € 1.000, subsidiair 20 dagen hechtenis.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de hoogte van de opgelegde geldboete en de duur van de vervangende hechtenis, vermindert de geldboete in die zin dat deze € 950 bedraagt, vermindert de duur van de vervangende hechtenis in die zin dat deze 19 dagen beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1193

Zaaknummer: 14/03756

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 13 WWM en 26 WWM

RECHTSPRAAK

Het hof heeft verzuimd te beslissen op een ter terechtzitting in hoger beroep door de verdediging gedaan voorwaardelijk verzoek tot het horen van een getuige, zodat de bestreden uitspraak nietig wordt verklaard.

Advocaat-generaal T.N.B.M. Spronken heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Den Haag teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel klaagt dat het hof heeft verzuimd te beslissen op een ter terechtzitting in hoger beroep door de verdediging gedaan voorwaardelijk verzoek tot het horen van een getuige.

Het onder 3.2 weergegeven verzoek is een verzoek tot het horen van een getuige als bedoeld in artikel 315 Sv in verbinding met artikel 328 Sv, zodat een uitdrukkelijke beslissing op dit verzoek was vereist. Dat geldt ook voor zover het verzoek voorwaardelijk is gedaan, nu de daaraan gestelde voorwaarde – inhoudende dat het hof zou aannemen dat de verdachte bij de inbraak en dus op of nabij de plaats van het delict aanwezig was – is vervuld. Noch het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep noch het bestreden arrest houdt een beslissing in op dit verzoek. Dat verzuim heeft ingevolge artikel 330 Sv in verbinding met artikel 415 Sv nietigheid tot gevolg.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1177

Zaaknummer: 15/01083

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Advocaten: S.T. van Berge Henegouwen

Wetsartikelen: 315 Sv en 328 Sv

RECHTSPRAAK

Falende klachten over het bewezenverklaarde witwassen.

Advocaat-generaal T.N.B.M. Spronken heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Amsterdam teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

De middelen komen op tegen de motivering van de bewezenverklaring en lenen zich voor gezamenlijke bespreking.

Dat onder een verdachte aangetroffen contant geld 'uit enig misdrijf afkomstig is' kan, indien op grond van de beschikbare bewijsmiddelen geen rechtstreeks verband valt te leggen met een bepaald misdrijf, niettemin bewezen worden geacht indien het op grond van de vastgestelde feiten en omstandigheden niet anders kan zijn dan dat het geld uit enig misdrijf afkomstig is (vgl. HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM0787, NJ 2010/456, rv. 2.5).

In de onder 3.2.3 weergegeven overweging heeft het hof geoordeeld dat de daarin vastgestelde feiten en omstandigheden het vermoeden rechtvaardigen dat het geldbedrag dat de verdachte voorhanden heeft gehad – onmiddellijk of middellijk – uit enig misdrijf afkomstig is en dat derhalve van de verdachte mag worden verlangd dat hij een verklaring geeft voor de herkomst van het geld. Dat oordeel geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Voor zover de middelen daarover klagen, zijn zij tevergeefs voorgesteld.

Het hof heeft voorts geoordeeld dat de verdachte geen concrete, min of meer verifieerbare en niet op voorhand volstrekt onwaarschijnlijke verklaring heeft gegeven over de herkomst van het geldbedrag. Dat oordeel is niet onbegrijpelijk. Daarvan uitgaande is het oordeel van het hof dat 'het niet anders kan zijn dan dat het bij de verdachte aangetroffen geldbedrag – middellijk of onmiddellijk – van misdrijf afkomstig is en dat de verdachte dit wist' niet onbegrijpelijk. Verweven als het is met waarderingen van feitelijke aard leent zich dit oordeel niet voor verdere toetsing in cassatie.

De middelen falen in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1197

Zaaknummer: 15/00589

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: K.Y. Ramdhan

Wetsartikelen: 42obis Sr

RECHTSPRAAK

De verdachte wordt niet-ontvankelijk verklaard in zijn cassatieberoep, nu namens hem niet tijdig een schriftuur houdende middelen van cassatie is ingediend.

Nu de verdachte niet binnen de bij de wet gestelde termijn bij de Hoge Raad door een raadsman een schriftuur houdende middelen van cassatie heeft doen indienen, is niet in acht genomen het voorschrift van artikel 437 lid 2 Sv, zodat de verdachte in het beroep niet kan worden ontvangen.

De Hoge Raad verklaart de verdachte niet-ontvankelijk in het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1179

Zaaknummer: 15/01205

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Wetsartikelen: 437 Sv

RECHTSPRAAK

Verbalisanten werkzaam in de rechtmatige uitoefening van hun bediening bij aanpak drugsoverlast in Nijmegen?

Het middel klaagt onder meer dat het hof ter zake van het in de zaak met parketnummer 05-039373-12 onder 1 en 2 tenlastegelegde ten onrechte, althans ontoereikend gemotiveerd, heeft geoordeeld dat de verbalisanten niet werkzaam waren in de rechtmatige uitoefening van hun bediening.

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 7 september 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO5819, voor zover hier van belang, het volgende overwogen:

‘Uitoefening van het dwangmiddel van inbeslagneming kan inhouden dat desnoods met toepassing van proportioneel geweld handelingen worden verricht die strekken tot het in de zin van art. 134, eerste lid, Sv onder zich nemen of gaan houden van voorwerpen ten behoeve van de strafvordering. (...) De bevoegdheid tot inbeslagneming omvat de bevoegdheid tot het desnoods tegen de wil van de betrokkene en met proportioneel geweld openen van diens vuist.’

Het hof heeft geoordeeld dat het handelen van de verbalisanten niet valt terug te voeren op enige wettelijke bevoegdheid. Dat oordeel is in de eerste plaats gebaseerd op de kennelijke opvatting van het hof dat artikel 9 lid 3 Opiumwet aldus dient te worden begrepen dat vereist is dat de opsporingsambtenaren al vóór het moment van inbeslagname door voorafgaande waarneming hebben moeten kunnen vaststellen dat de verdachte een voor inbeslagneming vatbaar voorwerp in zijn handen had. Die opvatting, waarvoor geen steun is te vinden in de tekst van de wet, noch in de wetsgeschiedenis, is onjuist.

Voornoemd oordeel van het hof is in de tweede plaats gebaseerd op de opvatting dat de opsporingsambtenaren niet bevoegd waren de verdachte te stoppen en diens handen vast te pakken teneinde het voorwerp in beslag te nemen. Dat oordeel geeft ofwel blijk van een onjuiste rechtsopvatting ofwel is zonder nadere motivering die ontbreekt niet begrijpelijk gelet op hetgeen de Hoge Raad in het onder 2.3 genoemde arrest heeft beslist.

Het middel slaagt in zoverre.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1200

Zaaknummer: 15/05134

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Wetsartikelen: 9 OW

RECHTSPRAAK

Het hof heeft het oordeel over de mate waarin het wederrechtelijk verkregen voordeel aan de betrokkene moet worden toegerekend toereikend gemotiveerd.

Het middel bevat een motiveringsklacht met betrekking tot het oordeel van het hof over de mate waarin het wederrechtelijk verkregen voordeel aan de betrokkene moet worden toegerekend.

In het geval er verscheidene daders zijn, zal de rechter niet altijd de omvang van het voordeel van ieder van die daders aanstonds kunnen vaststellen. Dan zal hij op basis van alle hem bekende omstandigheden van het geval, zoals de rol die de onderscheiden daders hebben gespeeld, het aantreffen van het voordeel bij één of meer van hen en de procesopstelling van de betrokkene, moeten bepalen welk deel van het totale voordeel aan ieder van hen moet worden toegerekend. Indien de omstandigheden van het geval onvoldoende aanknopingspunten verschaffen voor een andere toerekening, kan aanleiding bestaan het voordeel pondspondsgewijs toe te rekenen.

Het hof heeft de toerekening aan de betrokkene van het door hem en zijn mededaders wederrechtelijk verkregen voordeel in het bijzonder gebaseerd op de rol die de betrokkene en zijn medeverdachten hebben gespeeld in de criminele organisatie die zich bezighield met de handel in verdovende middelen. Daarbij heeft het hof op grond van de feiten en omstandigheden zoals deze hem uit het onderzoek ter terechtzitting zijn gebleken aan de betrokkene het hoogste bedrag toegerekend vanwege de aan hem toegekende leidinggevende positie.

Dat oordeel is niet onbegrijpelijk en is toereikend gemotiveerd. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat het hof mede aan de hoogte van de aan de betrokkene opgelegde straf en de daartoe gegeven motivering heeft kunnen ontlenen dat de betrokkene een leidinggevende rol in de organisatie vervulde en daaruit in de gegeven omstandigheden, bij gebreke van door de betrokkene verschaft nadere gegevens, heeft kunnen afleiden dat hij bij de verdeling van de opbrengsten uit de feiten waaruit voordeel is verkregen daadwerkelijk de meeste opbrengst heeft ontvangen.

Bij de bepaling van de mate waarin de rolverdeling binnen de criminele organisatie kan worden gerelateerd aan de opgelegde straf, past behoedzaamheid, omdat bij de strafoplegging ook andere omstandigheden een rol kunnen hebben gespeeld, zoals persoonlijke omstandigheden of de bewezenverklaring van andere feiten waaruit geen voordeel is verkregen. Toerekening louter aan de hand van de hoogte van de aan de betrokkene en zijn mededaders opgelegde straffen kan daaraan immers een schijn van exactheid verlenen die niet in overeenstemming is met een toerekening van voordeel op basis van alle bekende omstandigheden.

Het hof heeft bij de vaststelling van het concrete aan de betrokkene toegerekende bedrag het vorenstaande niet miskend. Daarbij wordt in het bijzonder in aanmerking genomen dat het hof kennelijk en niet onbegrijpelijk heeft geoordeeld dat door en namens de betrokkene geen toereikend onderbouwd verweer is gevoerd tegen de dienovereenkomstige, door het hof als redelijk en evenredig betitelde, verdeling van de opbrengst uit de handel in verdovende middelen zoals de rechtbank deze, mede op basis van het rapport ter zake herberekening wederrechtelijk verkregen voordeel reeds had bepaald.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 07-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1118

Zaaknummer: 14/05921

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan, Y. Buruma, A.L.J. van Strien en E.F. Faase

Advocaten: E.E.W.J. Maessen

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Niet blijkt dat de appèldagvaarding is verzonden naar het van verdachte bekend zijnde adres in het buitenland, zodat de Hoge Raad de appèldagvaarding om doelmatigheidsredenen nietig verklaart.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de dagvaarding in hoger beroep rechtsgeldig is betekend. Het voert daartoe aan dat deze dagvaarding niet op de voet van artikel 588 lid 2 Sv is verzonden naar verdachtes adres in Duitsland.

Uit de stukken van het geding blijkt niet dat de appèldagvaarding op de voet van artikel 588 lid 2 Sv is verzonden naar het van de verdachte bekende adres in Duitsland, te weten [a-straat 1] te [plaats], zodat ervan moet worden uitgegaan dat dit niet is geschied.

Indien op grond van het daartoe ingestelde onderzoek als vaststaand kan worden aangenomen dat de verdachte niet is ingeschreven in een BRP en niet in Nederland is gedetineerd, en van hem ook niet een feitelijke woon- of verblijfplaats in Nederland maar wel een adres in het buitenland bekend is, geschiedt de betekening van de dagvaarding door toezending van de dagvaarding door het Openbaar Ministerie hetzij rechtstreeks aan het laatst bekende adres van de verdachte in het buitenland, hetzij door tussenkomst van de bevoegde buitenlandse autoriteit of instantie (artikel 588 lid 2 Sv). Door die toezending is de dagvaarding rechtsgeldig betekend (vgl. HR 12 maart 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD5163, NJ 2002/317, r.o. 3.19).

Uit de onder 2.2.1 bedoelde stukken moet worden afgeleid dat de verdachte ten tijde van het betekenen van de dagvaarding in hoger beroep niet was gedetineerd en dat van hem niet een feitelijke woon- of verblijfplaats in Nederland maar wel het in 2.2.2 vermelde adres in het buitenland bekend was. Gelet hierop en in aanmerking genomen hetgeen hiervoor is overwogen, is het in de bestreden uitspraak besloten liggende oordeel van het hof dat de appèldagvaarding rechtsgeldig is betekend, niet toereikend gemotiveerd. De Hoge Raad zal deze dagvaarding om doelmatigheidsredenen nietig verklaren.

Het middel is gegrond.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en verklaart de appèldagvaarding nietig.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 07-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1117

Zaaknummer: 15/04221

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 588 Sv

RECHTSPRAAK

De opvatting dat voor het bestaan van de in artikel 197 Sr bedoelde wetenschap of het in die bepaling bedoelde vermoeden, van belang is of die wetenschap of dat vermoeden specifiek betrekking heeft op hetzij een ongewenstverklaring hetzij een inreisverbod, is onjuist.

Het middel klaagt dat het hof de gegeven vrijspraak onvoldoende met redenen heeft omkleed.

Het oordeel van het hof is kennelijk gebaseerd op de opvatting dat voor het bestaan van de in artikel 197 Sr bedoelde wetenschap of het in die bepaling bedoelde vermoeden, van belang is of die wetenschap of dat vermoeden specifiek betrekking heeft op hetzij een ongewenstverklaring hetzij een inreisverbod. Die opvatting is onjuist. Daarbij is van belang dat artikel 197 Sr bij Wet van 15 december 2011, *Stb.* 2011, 663 ter implementatie van de zogenoemde Terugkeerrichtlijn in die zin is gewijzigd, dat de strafbaarstelling niet alleen betrekking heeft op een ongewenstverklaring, maar ook op een inreisverbod als bedoeld in artikel 66a lid 7 Vreemdelingenwet, en dat de Hoge Raad heeft geoordeeld dat een ongewenstverklaring die is opgelegd voor de datum van de inwerkingtreding van de Terugkeerrichtlijn of voor het verstrijken van de uiterste implementatietermijn, moet worden gelijkgesteld aan een inreisverbod als bedoeld in artikel 3 onder 6 Terugkeerrichtlijn (vgl. HR 29 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:515, r.o. 5.2.1).

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 07-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1116

Zaaknummer: 15/01245

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en V. van den Brink

Wetsartikelen: 197 Sr